

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Асоціація Страховий бізнес (Україна)
Варшавський університет наук про життя (Республіка Польща)
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний НП Праці та соціального захисту (Румунія)
Національний університет водного господарства та природокористування (Україна)
Національний університет харчових технологій (Україна)
Словацький університет сільського господарства в Нітрі (Словаччина)
Уманський національний університет садівництва (Україна)
Університет Менделя в Брно (Чеська Республіка)
Університет Міссурі (США)
Університет Фоджа (Італія)

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
«ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ»

з нагоди святкування 50-річчя кафедри статистики та економічного аналізу, 30-річчя кафедри фінансів та 25-річчя кафедри банківської справи та страхування

5-6 жовтня 2023 року
Київ, Україна

УДК 336.77:657.1:338.246.8(447)

Редакційна колегія:

Діброва А.Д., Негода Ю.В., Жарікова О.Б., Макарчук О.Г.

Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 жовтня 2023 р. Київ: НУБіП України, 2023. 608 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України» з нагоди святкування 50-річчя кафедри статистики та економічного аналізу, 30-річчя кафедри фінансів та 25-річчя кафедри банківської справи та страхування (5-6 жовтня 2023 року, м. Київ), у яких розглядаються питання присвячені проблемам фінансово-кредитного та обліково-аналітичного забезпечення післявоєнного відновлення економіки України. У збірнику також розглянуті питання фінансово-кредитних важелів економіки нашої держави, стан, проблеми та перспективи використання у повоєнній відбудові України, стратегія розвитку аграрних формувань в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення: обліково-аналітичний аспект, економічні виклики розвитку України в умовах післявоєнного відновлення.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

УДК 336.77:657.1:338.246.8(447)

© Автори статей, 2023

© НУБіП України, 2023

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ГНУЧКОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ ПЛАНУВАННЯ НБУ: ПРОТИСТОЯННЯ ВИКЛИКАМ ВІЙНИ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ <i>Негода Ю.В., Жарікова О.Б.</i>	131
ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА <i>Нечипоренко А.В.</i>	136
ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ <i>Ніколаєва А.М.</i>	139
ФІНАНСОВИЙ СТАН АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАХОДИ ДЛЯ ЇХ АДАПТАЦІЇ ДО СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ <i>Олійник Л.А., Орологопуло К.О.</i>	141
СТРАХУВАННЯ ЯК ОСНОВА ФІНАНСОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ <i>Опальчук Р.М.</i>	144
МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ ТА МОНЕТАРНИЙ СЕКТОР БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК ДВИГУН ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ: ФІНАНСОВІ ОПЕРАЦІЇ ТА ЇХ ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ <i>Пащенко О.В., Жарікова О.Б.</i>	147
ВІЙСЬКОВІ ОВДП ТА ЇХ ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ <i>Пернарівський О.В.</i>	150
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ <i>Писарчук О.В.</i>	154
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СТРУКТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ <i>Подзізей В.В.</i>	157
ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ <i>Прокопчук О.Т., Улянич Ю.В.</i>	159
ФОНД РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ <i>Пушкар Т.О.</i>	162
ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Сас С.П.</i>	165
ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ <i>Терещенко С., Петухов А.Ю.</i>	168
РОЛЬ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВАЖЕЛІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІСЛЯ ВІЙНИ <i>Тесленко М.С.</i>	171
PROSPECTS OF INNOVATION AND INVESTMENT DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES <i>Titenko Z.</i>	174

Нечипоренко А.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2494-1465>

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Сучасні умови господарювання переповнені різноманітними викликами нестабільного економічного середовища, що гальмують процес розвитку підприємництва. Особливо гостро всі ці виклики відчують малі підприємства, а тому питання щодо застосування фінансових інструментів стимулювання їхнього розвитку нині особливо актуалізуються.

Передусім, варто зазначити, що малі підприємства виступають як важливий стимулятор економічного зростання; мають великий потенціал для інновацій та технологічного прогресу; є гнучкими і можуть швидко адаптуватися до змін. Фінансова підтримка може стимулювати їхню здатність до впровадження нових ідей та технологій, що водночас сприяє розвитку окремих галузей.

У сучасних умовах мале підприємництво в Україні потребує нових підходів та принципів державного регулювання. Ключова роль у процесі розвитку малого підприємництва в умовах воєнного стану має бути відведена фінансовим інструментам стимулювання, що забезпечується державою й створюють базис для забезпечення підприємств необхідними фінансовими ресурсами

Серед сукупності проблем, з якими зіткнувся малий бізнес в Україні на початку 2023 року, слід виділити наступне [1]:

- перебоїв з електро-, водо- та теплопостачанням;
- зростання цін на сировину й матеріали;
- складнощі із перевезенням сировини або товарів територією України та розрив ланцюжків постачання;
- проблема безпеки праці та брак робочої сили;
- зменшення попиту на виготовлену продукцію або послуги;
- пошкодження майна або товару внаслідок воєнних дій тощо.

За таких умов виникає нагальна потреба вивчення та імплементації зарубіжного досвіду використання фінансових інструментів стимулювання розвитку малого підприємництва [2].

До типових інструментів стимулювання розвитку малого підприємництва належать [1; 3]:

- збільшення обсягів підтримки у вигляді гарантій за кредитами;
- надання особливих умов щодо гарантій для стартап-проектів;
- збільшення державних гарантій по експортним операціям;
- збільшення частки прямого фінансування малого бізнесу;
- розширення й удосконалення систем спеціалізованих урядових установ та організацій з державним або змішаним капіталом, що координують виконання завдань в рамках підтримки малого підприємництва.

Слід відмітити, що на даний час уже є низка урядових програм, які орієнтовані на поліпшення роботи малих підприємств, а також на їхню фінансову підтримку. Так, розроблено комплекс інформаційних ресурсів, що спрощують вирішення питань пошуку потенційних постачальників та організації спрощеної комунікації з військово-цивільними адміністраціями та міжнародними організаціями; розроблено єдиний експортний веб-портал в межах національного проєкту Дія.Бізнес, який дозволяє вирішити блок проблем пов'язаних з експортною діяльністю, в тому числі й підприємств малого бізнесу; запропоновано декілька програм пільгового кредитування створення та діяльності підприємств малого бізнесу [1].

Заходи Уряду щодо підтримки бізнесу в період війни спрямовані на: пошук додаткових можливостей фінансування через отримання міжнародних грантів для релокованих підприємств з метою сприяння адаптації бізнесу на новому місці; надання грантів на розвиток ветеранського підприємництва, що дасть змогу учасникам бойових дій повернутися до мирного життя, розвивати власну справу та бути економічно незалежними по завершенню служби [4].

У контексті економічних криз, пандемії, війни підтримка малого підприємництва стає особливо важливою. Фінансова допомога сприяє

функціонуванню малих підприємств під час кризи і дозволяє швидкому відновленню економіки країни та її регіонів [5].

Отже, фінансові інструменти стимулювання розвитку малого підприємництва є необхідними для забезпечення стійкого економічного розвитку, соціальної стабільності та готовності до подолання економічних викликів. В Україні нині розвиток малих підприємств особливо потребує державної підтримки саме через застосування дієвих фінансових інструментів.

Список використаних джерел

1. Черничко Т., Михайляк Г. Інструменти підтримки розвитку підприємств малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-43>

2. Нечипоренко А. В. Зарубіжний досвід використання фінансових інструментів стимулювання регіонального розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. Вип. 25. С. 97–101.

3. Кужелев М.О. Розвиток соціального підприємництва: європейські тенденції та український вектор. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу в умовах економіки відновлення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18-19 квітня 2023 р.)*. : у 2 т. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2023. Т.2. С.71–73.

4. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. *Національний інститут стратегічних досліджень*, 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-biznesu-v-period-voyennoho-stanu-v-8>

5. Кужелев М. О., Нечипоренко А. В. Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку : практика використання в Україні : монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.